Ч. 268 Недѣля 28 падолиста (10 грудня) 1893. Рôкъ III.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль, гр. кат. святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и Адміністрація: улица Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лишь франковані.

Рекламаціи незапечатаній вôльні вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои“.

Передплата у Львовѣ въ Адміністраціи „Ґазеты Львôвскои“ и въ ц. к. Старостехъ на провинціи:
за цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
за пôвъ року 1 зр. 20 к.
за чверть року — 60 к.
мѣсячно . . — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою:
за цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
за пôвъ року 2 зр. 70 к.
за чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к

Справы парляментарнî.

Въ понедѣлокъ, второкъ а може и въ середу буде вôдбувати ся въ Палатѣ пословъ дискусія надъ розпорядженями выимковыми, а безпосередно по тôмъ розпôчне ся дебата надъ провізоріею буджетовою, котра потягне ся мабуть черезъ три засѣданя, позаякъ всѣ партіи хотять въ нѣй голосъ забирати; можна припускати, що буде то велика дебата политична надъ теперѣшнымъ положенемъ. Правительство думае зажадати тримѣсячнои провізоріѣ, але мабуть не обôйде ся безъ продовженя, позаякъ новй засѣданя Рады державнои розпôчнуть ся ажь въ половинѣ лютого и ледви чи прелімінарь державный буде ухваленый до кôнця марта.

Клюбъ консервативный и клюбъ Короніюого приняли до вѣдомости внесеня большости комісіѣ для розпоряджень выимковыхъ, а послѣдный ще зъ тымъ додаткомъ, що сподѣвае ся знесеня стану выимкового, скоро лишь настане змѣна вôдносинъ.

Про рускій клюбъ доносить N. fr. Presse, що вôнъ вôдложивъ справу приступленя до славяньскои коаліціѣ на пôзнѣйше, бо мають думати, чи Коло польске не схоче пôдчасъ сесіѣ соймовои вôйти въ близшû зносины зъ Русинами, а крôмъ того хотѣли бы Русины вôйти такожъ въ близшû зносины зъ правительствомъ. Nowa Reforma доносить вновь про переговоры руского клюбу зъ Коломъ польскимъ и каже, що зъ обохъ сторôнъ есть добра воля и охота до порозумѣня.

Въ Палатѣ пословъ роздано оногды рефератъ пос. дра Виктора Фукса, зложеный именемъ комісіѣ, вызначенои для розпоряджень выимковыхъ для Праги и околицѣ.

Рефератъ той зазначуе, що комісія бôльшостію голосôвъ приняла до вѣдомости розпоряджене правительства. Значна часть матеріялу, предложеного комісіи, не надае ся до прилюдного оголошеня и длятого рефератъ подае лишь змѣстъ того, що надае ся до оголошеня. Правительство доставило именно доказôвъ, що въ Празѣ и околици, якъ въ прасѣ такъ и на зборахъ публичныхъ, въ намѣреняхъ, носячихъ на собѣ пятно головнои зрады, аґітовано противъ одностайнои звязи Монархіѣ, спеціяльно противъ приналежности Чехъ, пôдбурювано ненависть противъ иншихъ народностей и становъ суспôльныхъ, и яко головну цѣль, до якои треба стремѣти, вказувано вôдорване Чехъ вôдъ Монархіѣ. Одна часопись обговорюючи слова дра Едварда Греґра, що теперѣшна конституція не есть нѣчимъ иншимъ, якъ лишь зрадою, сповненою супротивъ правъ и свободъ народôвъ, написала що слѣдуе: Нашû интересы и интересы Вѣдня стоять у взаимнôй суперечности. Не будемо жертвувати майна и крови для чужихъ интересôвъ, однакожь есьмо готовû кождого часу жертвувати ихъ за нашу ческу вôтчину. Не маемо невôльничого духа, щобы кликати въ аренѣ: Ave Caesar Imperator! — не есьмо ватагою ґлядіяторôвъ, щобы жертвувати ся чужимъ интересамъ. Чувство и серце народу належить выключно до нашои дорогои вôтчины“. Обговорюючи знову засѣдане ческого сойму зъ дня 17 мая 1893 р., высказала та сама часопись ожидане, що заинавґурована одною частею ческихъ пословъ политика опору перенесе ся на улицю и въ побѣдоноснôмъ походѣ обгорне мѣста и села.

Въ пôзнѣйшôмъ числѣ тои самои часописи въ обиджаючій способъ коментовано найвысшû вôдзначеня, наданû урядникамъ державнымъ; при иншôй нагодѣ выдруковано тамъ погрозу, що на случай, колибъ намѣстникъ позôставъ и дальше въ урядѣ, прийде въ Чехахъ до поважного забуреня публичного порядку. Та сама часопись насмѣвала ся зъ торжественного представленя въ прагскôмъ театрѣ въ день уродинъ цѣсарскихъ и въ недающій ся повторити способъ критиковано плеканє династичного чувства и австрійского патріотизму въ школахъ. Инша часопись зачѣпала въ брутальный способъ доґматы христіяньскои вѣры и зневажала духовеньство. Вражѣнє одного збору народного схарактеризовано въ той часописи такъ: „Баґнеты жандармеріѣ не могли змѣнити факту, що идея австрійска и всѣ иншû амфібічнû идеѣ програли гру“.

На однôмъ зборѣ выборцѣвъ зазначивъ оденъ зъ бесѣдниковъ, що теперь сидять въ арештѣ пôдъ закидомъ тѣсныхъ звязей зъ тайнымъ товариствомъ „Омлядіна“. Чехи мусять переконати свѣтъ, що не знають иншои державы, якъ лишь державу ческу, и що все, що стоить ихъ праву на перешкодѣ, буде уважати ся за насильство, котрому мусять противити ся всякимъ оружіемъ! Бесѣдникъ покликувавъ ся при тôмъ на Бельґію кажучи, що тамъ въ часѣ поважного спору конституційного не можна было ручити навѣть за войско. На иншихъ зборахъ, въ котрыхъ взяло участь 20.000 людей, порôвнавъ оденъ бесѣдникъ Австрію зô зле злѣпленою шопкою, а для вôдносинъ ческого народу до Австріи, уживъ порôвнаня зъ двигаремъ, котрый двигае тягаръ, пригнетаючій его больше, якъ его товаришѣвъ, и котрый може той тягаръ по просту скинути безъ взгляду...

Товариство „Просвѣта“.

Въ 25-лѣтнû роковины заложеня его.

Вчерашный день, 8 л. грудня 1893, бувъ важный для товариства „Просвѣты“ и для цѣлои галицкои Руси. Якъ поодинокû люде святкують чи то свои срѣбнû або золотû весѣля, чи то ювилеѣ службовû, такъ и „Просвѣта“ могла вчера святкувати свôй ювилей 25-лѣтнои службы для народу. Ювилей сей повиненъ бувъ выпасти величнo, такъ якъ годить ся найбôльшому рускому товариству, та ще й товариству, що поставило собѣ и выконуе по своимъ силамъ таку прекрасну задачу, якъ просвѣта народна. И такій важный день проминувъ тихо-незамѣтно, мовь звычайный собѣ день, що нѣкому не приводить на память якоись голоснѣйшои подѣѣ; проминувъ тому, бо мы люде — практичнû.... Мы не байдужнû на всякû важнû роковины — борони Боже! — але мы забуваемо про се: Якъ у житю поодинокого чоловѣка або родины тôлько якійсь означеный день памятковый, чи то день радости чи день смутку, святкуе ся, бо лише зъ нимъ злученû веселû або сумнû спомины, лише вôнъ мае якійсь свôй спеціяльный чаръ, — такъ повиненъ и нарôдъ обходити лише тû днѣ, що справдѣ суть роковинами якихсь подѣй, а не вôдкладати тû обходы все на пôзнѣйше, кобы тôлько не вôдбувались они въ той часъ, коли справдѣ припадають.... „Просвѣта“ буде святкувати свôй 25-лѣтный ювилей, але ажь пôдчасъ загальныхъ зборôвъ въ лютôмъ на другій рôкъ. Чомужъ не пôдчасъ выставы?

Не входячи въ причины вôдложеня сего ювилею, мы позволимо собѣ теперь въ саму пору, коли що лишь минае 25 лѣтъ вôдъ заснованя „Просвѣты“, розповѣсти бодай коротенько исторію сего, якъ вôдбули ся першû загальнû зборы тому 25 лѣтъ, що на нихъ говорено, якъ приняли Славяне се товариство и т. п. Переняти щирымъ бажанемъ якъ найкрасшого розвою сего многозаслуженого товариства, мы радû бы отсею споминкою вказати впв. читачамъ, яка сила въ идеи народнôй, коли она змогла зъ дрôбного хоть щирого почину молодѣжи сотворити товариство, голосне на всю Русь-Украину, а хосенне бôльше за всѣхъ. Не сповнилась надѣя нашихъ домашныхъ Москалѣвъ, котрû вѣщували „Просвѣтѣ“ не довгій вѣкъ, котрû казали, що „тая молодецкая реформа, подôбно зданію, неимѣющому крѣпкого основанія, долго не устоится“ (гл. Слово 1869 ч. 5); — та молодецка реформа устоялась, бо она была не лише розумна, але была и щира, была оперта на любови своего рôдного народу. Всяке-жь щире дѣло, що мае служити тôй святôй цѣли народнôй, мусить повести ся!

„Просвѣта“ — се робота и заслуга академичнои молодежи, сеи живои частины интеліґенціѣ, що надивившись на роботу старшихъ, въ дечôмъ иде за ихъ прикладомъ, а въ неоднôмъ выпереджуе ихъ, реформуе, не годить ся, рве ся впередъ. Пôдъ той часъ, особливо у Вѣдни въ товариствѣ „Сѣчь“ было дуже замѣтне житє. Члены сего товариства сходили ся що тыждня на вечерницѣ и забавляли ся розговорами, вôдчитами, декламаціею и спѣвомъ. Тû вечерницѣ мали для вѣденьскихъ Русинôвъ и глубше значѣнє. На нихъ пояснено и рѣшено неодно пытане, що обходило цѣлый нарôдъ рускій, неоднû непорозумѣня въ тôмъ взглядѣ щезли, а много противныхъ думокъ затерло ся. „Сѣчь“ хочь зложена зô старшихъ и молодшихъ членôвъ была тымъ, чимъ вся Русь повинна бути, себъ то родиною, котрои всѣ члены вѣрять собѣ, люблять ся и шанують себе. На тыхъ вечерницяхъ — якъ сказано у справозданю зъ дѣяльности „Сѣчи“ за першій рôкъ истнованя — пôзнали члены одинъ другого, кождый мôгъ сказати за другого, въ якій способъ може ся сей прислужити Руси. Коли отже прийде часъ, члены „Сѣчи“ порозходять ся по свѣтѣ, а мы схотѣли бы зъорґанізувати ся до якои поважнѣйшои працѣ, тогды кождый зъ Сѣчовикôвъ уже напередъ знати-ме, яка роля кому мае припасти“.

Сѣчовики были дуже певнû себе и своихъ думокъ. Оденъ зъ нихъ, а именно Наталь Вахнянинъ, котрый бувъ головою „Сѣчи“ до 30. марта 1868 р., вернувъ до Львова и ту заставъ такожъ спору громаду академикôвъ, охочихъ до роботы для народу. Они въ марцю 1868 р. выбрали комітетъ до уложеня уставу просвѣтного товариства, котрый потверджено ажь у вересни, дня 2. до ч. 3491. Вôдтакъ выбрано конститууючій выдѣлъ пôдъ проводомъ професора Наталя Вахнянина, а сей почавъ

ду на то, чи здушить тымъ выгôднѣйшихъ якъ вôнъ робôтниковъ. Але той двигарь — говоривъ бесѣдникъ дальше — мусить мати вôдвагу и силу, щобы устну погрозу замѣнити въ дѣло; невыконана погроза не мае успѣху". По тôмъ же, въ уступѣ, не даючôмъ ся повторити, давъ до зрозумѣня, що ческій народъ на случай катастрофы не вдоволить заявôзваню станути пôдъ оружіє. — Видный прагскій посолъ уважавъ за вôдповѣдне на зборахъ, въ котрыхъ взяло участь кôлька тысячѣвъ людей, заявити, що наспѣла хвиля, коли насильству, зъ якимъ обходять ся зъ ческимъ народомъ, треба противставити насильство. Коли въ виду того репрезентантъ правительства розвязавъ зборы, часть присутныхъ почала спѣвати пѣснь вельми антидинастичну.

Мотивуючи дальше свои розпорядженя, покликуе ся правительство на ексцесы уличнѝ, передовсѣмъ на розрухи въ день 17 серпня. По скôнченю щорôчнои серенады войсковои громада молодыхъ людей стала спѣвати революційну пѣсню, котра незадовго перемѣнила ся въ свистане и выте середъ численно зôбраного народу, вôдводячого войскову музику. Выте приглушило голосъ музики.

Дуже важнѝ моменты наведенѝ правительствомъ, могли бути лишь зъ легка порушенѝ въ рефератѣ. Суть то надзвычайно прикрѝ подѣѣ, котрыхъ годѣ уважати за дѣла поодинокихъ людей, але зô взгляду на супроводячѝ имъ обставины мали на собѣ безъ сумнѣву характеръ змовы. Не дасть ся затаити, що якôйсь громадцѣ аґітаторôвъ удало ся пôддати часть людности Праги своему погубному впливови и выкликати въ нѣй ненависть противъ всѣхъ тыхъ чинниковъ, котрымъ не лишь пôсля законôвъ, але такожь пôсля найглубшого переконаня кождого сына Австріѣ, належить ся завсѣгды глубока честь. Вже 17 мая вечеромъ зневажено статую цѣсаря Франца; дня 17 серпня розкидано картки змѣсту антидинастичного, маючого знамена зрады державнои; дня 12 вересня ставъ ся въ одной прагскôй перворядной реставрации обурюючій въ тôмъ напрямѣ выпадокъ, котрого подрôбности годѣ оголосити, але котрый, хочь не мôгъ вже вплынути на рѣшене правительства, кидае понуре свѣтло на станъ рѣчей, котрый спонукавъ то розпорядженє.

Уступъ реферату, вôдносячій ся до застановленя судôвъ присяжныхъ звучить, якъ слѣдуе: „Комісія просить Палату, щобы зволила приняти до вѣдомости заявлене, що кождый патріотъ мусить згодити ся на поглядъ, що правительство зô взгляду на интересъ державы по просту мавъ обовязокъ подумати о ужитю надзвычайныхъ средствъ. Кромѣ декотрыхъ вердиктôвъ, звертаючихъ увагу и могучихъ захитати довѣре въ справедливôсть, важнѣйшою есть ще обставина, що двѣ часописи въ Празѣ взяли собѣ за задачу робити напôръ на присяжныхъ. Вердиктъ критиковано и розстрѣлеными буквами заявлювано, що не знайде ся анѣ оденъ судъ присяжныхъ, анѣ оденъ честный Чехъ, котрый приложивъ бы руку до засудженя редактора однои звѣстнои, великои, популярнои часописи опозиційнои".

Переглядъ политичный.

Коаліція славяньска о стôлько поступила напередъ, що до Молодочехôвъ приступивъ клюбъ Чехôвъ зъ Моравы, але зъ такимъ застереженемъ, що хоче не лишь стояти при своѣй проґрамѣ, але такожь въ поодинокихъ случаяхъ держати ся политики свободнои руки. Якъ на коаліцію, то звязь сихъ двохъ клюбôвъ найблизшихъ собѣ, бо зъ того самого народу, не дуже крѣпка. Словенцѣ ще не приступили до коаліцѣѣ, за то розпочалась мѣжь ними а тыми Словенцями, що остали ся въ клюбѣ Гогенварта, остра полеміка, зъ котрои выходить, що тѝ послы, котрѝ выступили зъ клюбу Гогенварта, носили ся вже давнѣйше зъ тою гадкою, а не спонукала ихъ ажь проґрама теперѣшного правительства.

Арештованѝ въ Празѣ члены тайного товариства „Омлядіна" выкликали въ арештѣ велику бучу, въ наслѣдокъ чого треба ихъ було дисциплінарно укарати. Розправа противъ нихъ розпôчне ся вже сими днями и потягне ся мабуть три недѣлѣ. Обжалованыхъ есть 75, а зъ тыхъ 45 сидить въ арештѣ.

Французскѝ ґазеты подають вѣсть, що Италія ще въ мѣсяци вересни хотѣла напасти на Францію и лишь Є. Вел. Цѣсарь австрійскій до того не допустивъ. Fremdenblatt каже на то, що въ компетентныхъ кругахъ вѣденьскихъ не звѣстно о такôй интервенціи монарха нѣчого.

Новинки.

Львôвъ, дня 9 грудня.

— **Конкурсы.** Епископска консисторія въ Перемышли розписала конкурсы: на посаду професора богословія при епархіяльнôй семинаріи въ Перемышли зъ речинцемъ до 23 грудня и на посаду катихита при ґімназія въ Дрогобичи зъ речинцемъ до 15 грудня. Поданя о першу посаду треба вносити до епископского ординаріяту, о посаду другу до краевои Рады шкôльнои.

— **Загальнѝ зборы членôвъ тов. „Шкôльна Помôчь" у Львовѣ** вôдбудуть ся дня 12 грудня о 7 ôй годинѣ вечеромъ въ комнатѣ взôрцевои руско-народнои школы въ Народнôмъ Домѣ.

— **Въ товариствѣ взаимныхъ обезпеченъ „Днѣстеръ"** прибуло въ мѣсяци падолистѣ с. р. 1210 полісъ на обезпечену вартôсть 751.529 зр. в. а. Разомъ отже зъ попередными було до дня 30 падолиста 1893 року 14.056 полісъ на обезпечене капіталу въ сумѣ 9,256 299 зр. в. а. Всѣхъ шкôдъ приключило ся до того часу, вчисляючи и попереднѝ, разомъ 80, зъ котрыхъ 75 зліквідовано и выплачено, а 5 ще якъ разъ ліквідуе ся. Квота всѣхъ, такъ выплаченыхъ, якъ и послѣдныхъ зголошеныхъ шкôдъ, выносить разомъ зъ коштами ліквідаціѣ 17 проц. вôдъ узысканои до того часу преміѣ.

— **Зъ мѣста Шамокинъ въ Америцѣ** пишуть: Русины въ Шамокинѣ — дякуючи обставинѣ, що въ сѣмъ мѣстѣ живе кôлькохъ интеліґентныхъ Русинôвъ, щиро вôдданыхъ справѣ народнôй — переводять у себе досыть широку орґанізацію національну. Наведемо деякѝ институціѣ Русинôвъ шамокиньскихъ. Въ Шамокинѣ завѣвъ о. Констанкевичь першу руску школу. До тои школы ходить 36 дѣтей рускихъ. Якъ на Шамокинъ — початокъ добрый. Книжки шкôльнѝ спровадивъ о. Констанкевичь зъ Галичины. Дальше заложивъ о. Констанкевичь въ Шамокинѣ читальню и хоръ мѣшаный. Читальню вписано въ члены львôвского товариства „Просвѣта". Хоръ мѣшаный числить 28 членôвъ спѣвакôвъ и спѣвачокъ, а мѣжь ними деякѝ орудують прекрасными голосами. Діріґентомъ хору есть докторъ медицины п. Володимиръ Сѣменовичь, котрый мимоходомъ сказавши — здобувъ собѣ тутъ яко лѣкарь широку славу. Хоръ спѣвае вже цѣлу службу Божу зъ нотъ и богато пѣсень свѣтскихъ. Хоръ сей мае ся вписати въ члены „Бояна Львôвского". Русь тутъ въ Америцѣ стоить высоко. Хто знае Русинôвъ у Галичинѣ, а приѣхавъ бы сюда и побачивъ, якъ тутъ нашѝ люде крѣпко тримають ся свого и старають ся о просвѣту — здивувавъ бы ся немало, бачучи охоту и здôбнôсть Русина до поступу. Оно йшло бы въ Америцѣ ще красше, та бракъ народови провôдникôвъ. Священикôвъ, що дбають про народъ, есть всего чотирохъ галицкихъ — прочѝ 17 угорскихъ встыдають ся й говорити по руски. Колибъ-то були галицко-рускѝ священики, котрымъ справа народу щиро лежала бы на серци, можна бы тутъ зробити дуже а дуже богато. Всѣхъ Русинôвъ въ Америцѣ числять теперь на сто вôсѣмдесять тысячь.

— **Покутне писарство** нищило многѝ лѣта населене турчаньского повѣта, особливо селяне терпѣли великѝ матеріяльнѝ и моральнѝ шкоды. Сю язву выкоренивъ вконци звѣстный зъ своеи енерґічнои дѣяльности начальникъ повѣтового суду въ Турцѣ, п. В. Прокопчицъ, за що здобувъ собѣ симпатію и признане цѣлого населеня турчаньского повѣта. Длятого зъ великимъ жалемъ довѣдалось око, що п. Прокопчицъ не забавить вже довго въ Турцѣ, бо мае перейти вскорѣ на иншу посаду.

— **Зъ судовои салѣ.** Три лѣта тому зъявивъ ся въ поліціи львôвской ходорôвскій жидъ Фелькеръ въ жа-

---

збирати членôвъ для нового товариства. Бôльша часть львôвскихъ Русинôвъ не вôдказала своеѣ участи до такого спасенного дѣла, а патріоты зъ провінціѣ, якъ Юрій Федьковичь, Никола Устияновичь, Осипъ Лозиньскій, Степанъ Качала, Мих. Глиньскій и богато иншихъ — такожь приняли дуже прихильно сю гадку.

Тôлько не були радѝ зъ того прихильники часописи „Слова", що тогды выходила. Они вважали се замахомъ на товариство Руску Матицю и взагалѣ на тѝ гадки, якѝ „Слово" вôдъ двохъ лѣтъ ширило, навчене Москалями. Всѣхъ, що були за „Просвѣтою", вважали прихильниками Полякôвъ, або й зовсѣмъ Ляхами. Доказы своеѣ нерадивости до Просвѣты зложили они такожь въ самъ день зборовъ. Рано, 8. грудня 1868 р. мало вôдбути ся на интенцію товариства богослужене въ церквѣ св. Миколая. Але „ненадкомъ" склало ся такъ, що парохъ сеи церкви „мусѣвъ" въ самъ день зборôвъ выѣхати зô Львова, а храму, хочь порожного, не хотѣвъ вôдступити жадному другому священикови. (Ту треба тямити, що при тôй церквѣ есть камениця, де й доси мѣстить ся Руска Матиця). Также й парохъ Успеньскои церкви вôдказавъ ся правити богослужене, бо — каже — въ „его" церквѣ нема мѣсця для „ляхофілôвъ". Якъ вѣщували на зборахъ тымъ священикамъ, що ихъ колись побе людскій соромъ, такъ и стало ся.... Не хотѣли помолити ся за дѣло, котре показало ся такимъ користнымъ для народу. Щобы ще якимъ чиномъ доскулити „просвѣтникамъ", назначивъ зарядъ Народного Дому на день зборôвъ вечеромъ выставу театральну. Тому й вôдбули ся зборы пополудни.

Було се у вôвторокъ. Въ сали зôбрало ся до 70 членôвъ зъ самого Львова; зъ села приѣхавъ мѣжь иншими старенькій уже й тогды панотець Заячковскій, що потрудивъ ся 18 миль на зборы. Радôсть брала дивити ся на сю громаду молодыхъ и старыхъ Русинôвъ, котрыхъ звела разомъ одна гадка: просвѣта народна. Окрôмъ нихъ була и друга сусѣдна саля переповнена гôстьми, старшими, що хотѣли мабуть пересвѣдчити ся, чи се дѣло поважно поведе ся, — и молодшими (въ числѣ надъ 150), котрѝ хотѣли вѣдай загрѣти серця и заправити розумъ свôй до працѣ, що ихъ на будуче выжидала.

Зборы вôдкрывъ голова конституючого выдѣлу, професоръ ґімназіяльный Н. Вахнянинъ. Для характеристики часу и тодѣшныхъ поглядôвъ, подамо зъ его бесѣды и зъ бесѣдъ всѣхъ иншихъ, що по нѣмъ промавляли, головнѣйшѝ уступы; бо чей же цѣкаво знати, якъ они тогды думали вчити народъ. Теперь по 25-ти лѣтахъ роботы у насъ досѣеду богато и людей до роботы такожь далеко бôльше, якъ тогды було — та всежь навчили ся мы того и вчимо ся вôдъ тыхъ, що тогды ще буля молодыми людьми, а нинѣ уже приборкались троха: дехто посивѣвъ, дехто до землѣ гнеть ся, а дехто уже въ сирôй земли спочивае. Уступають ся помаленьки старшѝ, роблять мѣсце молодшимъ — дай тôлько Боже, щобы не гôршимъ вôдъ себе!...

Повитавши зôбраныхъ, говоривъ проф. Вахнянинъ дальше на тематъ: Хто се той народъ, котрого просвѣтити збирали ся? въ чôмъ залежить пôзнане народу? чимъ мôгъ вôнъ хочь непросвѣченый уже тогды повеличати ся передъ ними? и чимъ и якъ просвѣчати его? У иншихъ народôвъ — казавъ п. В. — у верствѣ образованôй зле думають про людъ, про селянъ, котрыхъ уважають просто худобою. А намъ знову можна бы закинути ту крайность, що мы идеалізуемо народъ (пôдъ тымъ словомъ розумѣють у насъ селянъ и мѣщанъ), що мы за ясною стороною житя его не добачаемо темнои. Пôдъ конецъ минувшого вѣку повстала у насъ нова доба нашои літературы. Якъ же дивили ся нашѝ письменики на непросвѣченого брата? Не такъ судили они его, якъ французскѝ або анґлійскѝ письменики; нашѝ письменики, и галицкѝ и украиньскѝ, все звертали ся до житя простонеугодного и змалювали его такъ щиро, такъ прихильно (н. пр. въ Маруси, Катеринѣ, Наймичцѣ и н.), що красше годѣ. И добре робили письменики, що такими зъображали намъ селянъ. Тымъ

лобою, що его тяжко обманили. Незнаный ему блише жидъ Яковъ Блюмъ приѣхавъ до Ходорова и сказавъ ему, що ходорôвска земли мае въ собѣ несказанй богацтва, тôлько треба по нихъ сягнути. Фелькеръ бувъ цѣкавый на тй богатства и давъ Блюмови 400 зр. на то, щобы той разомъ въ инжинеромъ показавъ тй богацтва. Для закôнченя интересу запросивъ Блюмъ Фелькера до Львова. Фелькеръ приѣхавъ и ту въ готелю молдавскôмъ, де явивъ ся и „инжинеръ", полагоджено интересъ въ той спосôбъ: Грошѣ вложено въ коперту и звернено Фелькерови, котрый мавъ ихъ въ Ходоровѣ зложити у третои особы „за руку". Инжинеръ въ Блюмомъ мали приѣхати до Ходорова за тыждень. Чекавъ Фелькеръ тыждень, нема спôльникôвъ; отворивъ коперту и въ нѣй замѣсть грошей найшовъ чистый папѣръ. Дирекція полиціѣ заразъ найшла „инжинера". Бувъ то знаный злодѣй Романъ, але Блюмъ десь пропавъ. Романа засудили и вôнъ померъ у вязници, а Блюма ажь сего року вôднайшли — у вязници пôдъ именемъ Маркуса Зайднера. Фелькеръ пôзнавъ его. Дня 6 с. м. стававъ Блюмъ передъ львôвскимъ судомъ. Боронивъ ся тымъ, що Фелькеръ просивъ его вышукати человѣка, котрый бы продавъ ему фальшивыхъ банкнотôвъ и въ тôй цѣли давъ ему картку до Романа. Зайднеръ найшовъ Романа и оба дали Фелькерови коперту зъ чистымъ паперомъ, за що дôстали 200 зр. вôдъ него. Теперь, каже Зайднеръ, Фелькеръ крутить. Але судъ борше повѣривъ, що Зайднеръ крутить и задержавъ собѣ его въ криміналѣ.

— **Несподѣвана спадщина.** Робôтникъ Паръ, занятый у варстатахъ въ Бохумѣ, дôставъ несподѣвано 40.000 долярôвъ, значить нашихъ близько 100.000 зр. спадщины по своимъ батьку. Якъ то, спадщина по батьку и несподѣвана? А такъ: батько его ще въ р. 1860 покинувъ жѣнку разомъ въ нимъ, малымъ хлопчиною, самъ поѣхавъ до Америки и не дававъ про себе знати звышъ 30 лѣтъ. За моремъ женивъ ся кôлька разôвъ, але дѣтей не мавъ. Ажь коли вмиравъ, рѣшивъ направити давну похибку и записавъ покиненому сынови бôльшу часть свого маєтку. Молодый Паръ, котрый черезъ нôчь ставъ богачемъ, заявивъ, що до нового року не покине своєѣ роботы, ажь потôмъ выдумае що, абы не дармувати.

Господарство, промыслъ и торговля.

Ужитокъ деревъ овочевыхъ въ господарствѣ и промыслѣ.

Овочѣ, дерево, а неразъ листе и цвѣты нашихъ деревъ овочевыхъ приносять всѣлякій пожитокъ якъ въ господарствѣ, такъ и въ промыслѣ. Яблока н. пр. не лишь ѣдять ся сырй, але ихъ и варять и роблять т. зв. компотъ, котрый, коли добре зробленый, есть смачною приправою до всѣлякихъ мясныхъ стравъ и дасть ся довго держати — зъ року на рôкъ. Упечене и поцукроване яблоко есть добрымъ средствомъ на хрипку и кашель. Давнѣйше роблено зъ яблокъ въ аптикахъ помаду на посѣданй руки та на попуканй губы, а на мори уживають яблокъ яко доброго средства охоронного вôдъ дуже поганои хоробы ясенъ, званои шкорбутомъ. Сушеницѣ зъ яблокъ и квасъ дають приятну страву та здоровый напитокъ. Навѣть и квасницѣ, овочѣ дикихъ яблôнокъ, дають ся до сего добре ужити, особливо, коли до нихъ домѣшати солодкихъ грушокъ або яблокъ. Зъ яблокъ робить ся такожъ вино зване яблочникомъ и добрый оцетъ. Дерево яблôнокъ есть твердше и червонѣйше якъ зъ грушки и уживае ся, хочь рѣдше якъ грушкове, до всѣлякихъ выробôвъ токарскихъ и столярскихъ, до рѣзьбъ и т. д. — Зъ грушокъ робить ся вино и оцетъ, сирупъ грушковый и муштарда грушкова. Зъ зернять роблено давнѣйше въ декотрыхъ сторонахъ Нѣмеччины рôдъ товстого олѣю. Ужитокъ грушокъ есть менцій, якъ яблокъ, бо они не держать ся такъ добре якъ яблока и не сушать ся такъ легко. Але за то ужитокъ зъ грушкового дерева есть далеко бôльшій; оно дае ся красно політурувати а особливо красно на чорно байцувати. Дикй грушки уживають ся такъ само якъ квасницѣ. — Піґва звѣстна була вже старымъ Грекамъ и Римлянамъ. Овочь піґвы уважавъ ся знакомъ любови и плодности и длятого новоженцѣ мусѣли по вѣнчаню ѣсти сей овочь. У насъ росте піґва лишь въ полудневôй сторонѣ краю, въ повѣтахъ борщѣвскôмъ та декуды й въ сусѣдныхъ. Овочь піґвы бувае великій и подôбный до грушки. Сырымъ не можна его ѣсти, бо вôнъ дуже твердый, але въ Греціи ѣдять его ще й нинѣ сырымъ або сушать его. У насъ роблять зъ піґвы вкусну и красну на око червонаву ґалярету, котрои уживае ся до всѣлякихъ стравъ робленыхъ зъ муки. Позаякъ піґва дуже мило пахне, то еѣ держать часто або въ комнатахъ на шафахъ або въ бѣлю та одежи, котрымъ она надае милого запаху. Коры зъ піґвы уживае ся до крашеня на брунатно, а дерева до робôтъ токарскихъ и столярскихъ. Насѣне піґвы мае въ собѣ рôдъ клейковатои матеріѣ, котрои давнѣйше уживано въ аптикахъ на лѣкъ и роблено зъ неи воду до очей.

Вишнѣ и черешнѣ мають такожь дуже важне значѣне въ господарствѣ и промыслѣ. Зъ вишень роблять дуже добрй конфітуры и выробляють зъ нихъ вишнякъ насыпуючи ихъ у великихъ бутляхъ цукромъ и лишаючи ихъ въ сухôмъ мѣсци, щобы пущеный зъ нихъ сокъ зъ цукромъ перетворивъ ся на алькоголь. Зъ вишень роблять такожь компоты або сушать ихъ и прячуть на зиму яко смачну приправу до всѣлякихъ стравъ зъ мяса. Соку зъ вишень уживають до заправлюваня горѣвки, зъ костокъ вишневыхъ гонять воду, котра мае въ собѣ квасъ синій и уживае ся яко лѣкъ на успокоєне нервôвъ. Въ Дальмаціи роблять зъ дикихъ вишень, званыхъ Мараскіно, лікеръ (солодку горѣвку) звану мараскіномъ. Листя вышневого уживае ся до квашеня огôркôвъ, яко домѣшку до гербаты и тютюну. Навѣть хвостикôвъ вишневыхъ уживано до выроблюваня синои краски и бувъ часъ, коли нашй жиды вывозили тй хвостики цѣлыми паками по кôлька сотнарôвъ до фабрикъ въ Нѣмеччинѣ. Живицѣ, що тече зъ вишневого дерева, уживають замѣсть ґумы арабскои и домѣшують еѣ до неи. Дерево вишнѣ, червонаве або жовтаве, дае ся на червоно забайцувати и выглядае тогды якъ магонь; его уживають токарѣ и столярѣ до своихъ выробôвъ. Коры зъ вишнѣ уживае ся въ гарбарствѣ. — Зъ чорныхъ, гôркихъ, дико ростучихъ черешень подушеныхъ разомъ зъ кôстками роблять воду, що мае въ собѣ квасъ синій; еѣ уживають на лѣкъ. Зъ гôркихъ черешень ублагородненого дерева роблять дуже вкуснй конфітуры. Зъ рôвного и гладкого галузя черешнѣ роблять палицѣ, цибухи и люльки; але пахучй черешневй цибухи и цигарницѣ не выробляють ся зъ нашихъ черешень, лишь зъ т. зв. черешнѣ св. Лукіѣ, котра росте въ лѣсахъ полудневои Европы. (К. б.)

— **Загадочна фасолька.** Що може бути загадочного въ фасольцѣ? Прецѣ то насѣне ростинъ шульпаковыхъ якъ кожде инше. А всежъ таки здае ся, що въ Бразиліи есть якась фасоля, котрои насѣне есть дѣйстно загадочне и проявы въ нѣмъ доси ще не розслѣдженй. Ото N. fr. Presse доносить, що сими днями прислано до Вѣдня зъ Бразиліѣ два зеренця тои фасолѣ, котрй мусять кождого счудувати, хто на нихъ дивить ся. Фасольки тй суть трохи бôльшй якъ горохъ, пôвкулистй, зъ одного боку зовсѣмъ плоскй зеренця зеленавои краски. Коли ихъ положити кулистымъ бокомъ на гладку площу, то они по кôлькохъ хвиляхъ зачинають дрожати, вôдтакъ пôдскакують и перевертають ся зъ круглого боку на плоскій. То повтаряе ся разъ по разъ по собѣ, вже до кôлькохъ секундъ, лишь треба фасолькамъ дати спокôй и не тыкати ихъ, бо въ противнôмъ случаю тратять они ту свою силу на довшій часъ. Коли дивити ся на нихъ, якъ они скачуть, то здае ся, якъ колибъ то були якй звѣрятка, а не зерна. Той, що ихъ приславъ до Вѣдня, высказавъ въ своѣмъ листѣ сумнѣвъ, чи фасольки за такъ довгій часъ дороги задержать ще свою силу; але показало ся, що они еѣ не стратили. Въ листѣ тôмъ не подано такожь имени того рода фасолѣ, анѣ не пояснено, длячого зеренця самй вôдъ себе скачуть, бо здае ся, що й въ Бразиліи не знають о тôй фасоли нѣчого. Зъ разу можна було думати, що въ зеренци фасолѣ сидить якась комаха та рушае ся въ нѣй, а черезъ то порушуе и цѣле зерно, але то здае ся ледви, бо оба зеренця выглядають зовсѣмъ свѣжо и нема нѣякого слѣду, щобы въ нихъ були якй комахи. Кôлькохъ людей, що видѣли тй фасольки, поясняють се зъявище тымъ, що зерно лежачи на однôмъ боцѣ розширюе ся дуже скоро и змѣняе черезъ то точку своєѣ ваготы и черезъ то перевертае ся на другій бôкъ. Може бути, що теперь якійсь ученый розслѣдить тй фасольки близше и дасть поясненє сего цѣкавого зъявиша.

пôддержували они прихильнôсть до тыхъ, що потребували опѣки и просвѣты. Зъ другои-жь стороны и самъ народъ мôгъ повеличати ся неоднымъ своимъ духовымъ доробкомъ передъ образованою своею верствою та зацѣкавити еѣ тымъ. Природный розумъ, а вôдтакъ прекрасна устна словеснôсть народна дають доказъ, що и неуки суть у своимъ родѣ дуже просвѣченй люде.

Вôдтакъ говоривъ проф. Вахнянинъ, яку науку подавати народови и якъ? Тому, що 25 лѣтъ тому не було у насъ майже нѣчого написаного для народу, то п. В. радивъ выдавати перше то, чого народъ самъ хоче: біблійну исторію, молитвенники, житеписи святыхъ, (причôмъ, каже, можна легко й исторію народу подати), вôдтакъ науки природнй и землепись, дальше такй книжочки або ґазетки, що высмѣвали-бъ злй звычаѣ народнй, потôмъ книжки господарскй и т. п. А на пытане, **якъ** ихъ выдавати, сказавъ: „Складъ бесѣды, буквы, правопись, зверхня форма и цѣна мусять вôдповѣдати фізичнымъ и моральнымъ снагамъ народу. Тому повинно товариство задержати въ популярныхъ книжкахъ языкъ и складъ чисто народный, кирилицю, правопись приноровлену по змозѣ до правописи книгъ церковныхъ, а книжочки повиннй ловити селянина за очи, а не за кишенѣ. Щобы народъ мôгъ собѣ такихъ книжочокъ роздобувати, потреба, щобы товариство постаралося о аґентôвъ, котрй бы продавали ихъ на вôдпустахъ въ Милятинѣ, Креховѣ, Гошевѣ, Зарваници, Добромили, Ярославѣ и другихъ мѣсцяхъ. И на се повинно зважати товариство, щобы разъ уже щезли зъ посередъ хатъ сѣльскихъ тй богомазы, котрыми народъ несвѣдомый прикрашуе собѣ доси свои комнаты и церквы".

Такъ казавъ п. В. Теперь по 25 лѣтахъ тй всѣ книжки, бібліѣ, житя святыхъ, исторіѣ и т. п. мы вже маемо, хочь зачали книжочками, що не то за кишеню, але й за очи не ловили. И думка у насъ уже инакша про кирилицю та про правопись — та всежь цѣкаво знати, що то ажь 25 лѣтъ треба було, щобы того всего доробити ся та набрати такихъ пересвѣдчень у тôй справѣ, якй мы всѣ теперь маемо.

По промовѣ Н. Вахнянина выбрано мѣщанина львôвского Товарницкого головою зборôвъ, а дра Корн. Сушкевича и Вол. Ганкевича секретарями.

(Конецъ буде.)

Телеграмы

Римъ 9 грудня. Кріспі конферувавъ вчера довшій часъ зъ королемъ. Деякй вечѣрнй часописи доносять, що король повѣривъ Кріспіому місію утвореня нового кабінету. Кріспі конферувавъ зъ декотрыми виднѣйшими личностями, мѣжь иншими зъ Сараккомъ и Соріномъ.

Лісбона 9 грудня. Рѣшенемъ королевскимъ розвязано парляментъ, а новй выборы розписано на день 14 сѣчня. Новый парляментъ мае зôбрати ся дня 5 марта.

За редакцію вôдповѣдае **Адамъ Креховецкій.**

ИНСЕРАТЫ.

Инсераты („оповѣщеня приватнѣ") якъ для „Народнои Часописи" такъ также для „Ґазеты Львôвскои" принимае лишь „Бюро Дневникôвъ" Людвика Пльона, при улици Кароля Людвика ч. 9, де також знаходить ся Експедиція мѣсцева тыхъ ґазетъ

Ґ. Найдлінґеръ

Зінґера оригінальнѣ машины до шитя суть взôрцевѣ що-до конструкціѣ, нейлекшѣ до роботы, шиють дуже гарно, зъ набôльшою точностію всяку матерію и всякою ниткою; заосмотренѣ суть найдоскональшими прирядами, а неперевысшимѣ суть що-до тривкости и своеѣ здатности; тому то найрадше и найбôльше уживають тыхъ машинъ

до ужитку домашного и промыслового.

Найновѣйшій вынаходъ Зінґера и Сп. то высокораменна т. зв.

Вібратінґъ Шутле машина до шитя

показалась, такъ якъ и всѣ дотеперѣшнѣ выробы тои фабрыки, дуже практычною. Она вызначаесь такъ само легкостію въ орудуваню нею и гарнымъ выглядомъ. Оригінальна Зінґерова машина до шитя то найцѣннѣйшій прирядъ въ домашнôмъ господарствѣ.

Львôвъ ринокъ 9. 16

Філія: Чернôвцѣ улиця Паньска 18.

Пôдписана фірма продае
Всьо по 95 кр.

Нехаи кождый скоро замавляе, бо запасъ не есть великій.

1 дамска хустка, велика, вô всѣхъ пречудесныхъ сенсаційныхъ барвахъ, необходима, штука лише 95 кр.
12. штукъ франц батистовыхъ хусточокъ зô шлявами до праня, всѣ обрубленѣ, лише 95 кр.
1 дамска сорочка зъ чудесным вставленымъ гафтомъ, гарна, преміована, лише 95 кр.
1 знаменита мужеска сорочка, бѣла або кольорова, лише 95 кр.
1 нагавки мужескѣ або дамскѣ, бархавовѣ, полотнянковѣ, або панчôшковѣ, грубѣ и теплѣ, лише 95 кр.
1 сортіментъ забавокъ для дѣтей, 8 дуже красныхъ кусникôвъ для хлопцѣвъ або дѣвчатъ, разомъ лише 95 кр.
1 кольоровый адамашковый обрусъ въ чудныхъ десеняхъ о живыхъ барвахъ, або бѣлій, лише 95 кр
9 штукъ адамашковыхъ серветокъ, о такихъ самыхъ взорахъ, лише 95 кр.
3 паръ дамскихъ панчôхъ зимовыхъ, кожда пара иншои барвы, сягаючѣ ажь повз колѣна, лише 95 кр.
4 паръ зимовыхъ скарпетокъ, кожда пара иншои барвы грубѣ и теплѣ, лише 95 кр.
1 французскій годинникъ бронзовый зъ довгимъ, жовтымъ ланцушкомъ, досконало и докладно идучій, лише 95 кр.
1 збанокъ на воду, высокій зъ найлучшои карльсбадскои порцеляны, не повиненъ бракувати въ жаднôмъ домѣ, лише 95 кр.
1 порцелянове вѣдро на воду, зъ накрывою и ручкою, лише 95 кр.
2 пречуднѣ порцелянновѣ або шклянѣ вазы, лише 95 кр.
6 штукъ ложокъ столовыхъ, зъ найлучшого вѣчно бѣлого серебра Britania, лише 95 кр
12 штукъ ложочокъ до кавы, зъ тяжкого, массивного серебра Britania вѣчно бѣлѣ, лише 95 кр.
6 штукъ ножѣвъ зъ посрѣблюваными вôстрями и вилками, 95 кр.
1 хохля зô серебра Britania, тяжка, не до знищеня, красный кусникъ, лише 95 кр
1 имитов. брилянтовый перстень зô золота double, зъ имитов. дорогимъ каменемъ, лише 95 кр.
1 пара кульчиковъ зъ имит. свѣтло блищачими брилянтами, лише 95 кр.
1 сцизорикъ, правдивый англійскій, зъ 4 розличными вôстрями, имит. шільдкретъ. лише 95 кр.
1 въ штучнои шляки файка, зъ окутємъ зъ хиньского серебра, сенсаційный кусникъ для кождого курця, лише 95 кр.
1 цигорниця зъ морскои пянки, правдива зъ правдивымъ бурштинкомъ, рѣзьбою, въ елеґанцкôмъ аксамітовôмъ етуі, лише 95 кр.
1 ланцушокъ до годинника зъ досконалого срѣбного ніклю, о краснôмъ фасонѣ, золотôмъ або срѣбнôмъ, лише 95 кр.
1 пречудна хустка шовкова на шию або голову, въ найкраснихъ пречудныхъ барвахъ, на ложоть велика, лише 95 кр.
Лише 3 злр 50 кр пречудный сервісъ до кавы зъ досконалои карльсбадскои порцеляны, прекрасно мальованый и золотомъ декорованый, комплетный на 6 осôбъ, замѣсть 8 злр, лише 3 злр. 50 кр.
Товары, що не подобають ся, вôдбирае ся назадъ и замѣнюе ся. Розсылка вôдбуває ся пôдъ найострѣйшою контролею, лише за послѣплатою, або попереднымъ надôсланємъ грошей.

Бюро комісове A P F E L Вѣдень, I.
Fleischmarkt 14/Nc. 138

Не жартъ

анѣ обмана, але чиста свята правда

Лишь 3 злр. 50 кр.

Кишонковый годинникъ-Remontoir

въ ґваранцією, дуже добрый и докладно идучій, зъ вскавôвкою на секунды, въ найлѣпшôй красно оздобнôй нікльовôй копертѣ, котрый заступае всякій иншій срѣбный и золотый годинникъ. Кождый, хто замовляе такій годинникъ, одержуе зъ годинникомъ

слѣдуючі предметы даромъ

1 прегарный ланцушокъ до годинника, 1 чудна привѣска, 1 перстень зъ камѣнями, 1 пару красныхъ кульчиковъ, 1 красный сцизорчокъ зъ выключачемъ. — Нѣхто нехай не сумнѣвае ся, бо повтаряю, що то не є жартъ або обмана, але чиста свята правда, и звертаю кождому грошѣ, кого-бы тѣ годинники невдоволили Кождый проте нехай поспѣшае, нкъ довго малый засôбъ выстарчить, и замовляе тотѣ знаменитѣ годинники. Посылка вôдбуває ся за послѣплатою черезъ

Apfel's Taschen-Uhren-Versendung,
Wien, Stadt, Wolfengasse 1 N. 136

Лише 4·60 зр.

Зимове пальто зъ льоденъ зъ мôцного, грубого льоденъ, майже не до знищеня, зъ теплою грубою подшевкою, послѣ найновѣйшои моды, сильно и добре зроблене, зъ ковнѣремъ до выкладаня и огрѣвачами рукъ, въ кольорахъ: брунатнôмъ и сѣрôмъ, однобарвнôмъ Пальтоты тѣ суть задивляючо дешевѣ, продають ся въ великôй скôлькости и нѣхто не повиненъ занехати замовити собѣ Яко мѣру треба подати докладно обвôдъ въ грудяхъ и довготу раменъ. Есть до проданя также кôлька тысячь паръ **зимовыхъ мужескихъ споденъ,** грубыхъ мôцныхъ, теплыхъ, добре зробленыхъ, по кольосально низкôй цѣнѣ. Лише 2 40 з. за пару. Высылае ся за послѣплатою. 137

Адресъ: Apfel's Kleidermagasin. Wien I Fleischmarkt 12/NC.

С. Спітцеръ у Вѣдни

поручае

Товары камѣннѣ и шамотовѣ.

Плиты бѣлѣ и кольоровѣ. — Насады комиковѣ.
Комплетнѣ уряджєня для стаєнъ и оборъ.

На жадане высылаемо катальоґи

заступники для **Галичины** и **Буковины**

Гамель и Файґель

у ЛЬВОВѢ, улиця Коперніка число 21.

Власного выробу

матерацы

волосянѣ

по 14, 15, 18, 20, 24 до 32 зр

поручае

Іосифъ Шустеръ

Львôвъ,

ул. Коперніка ч. 7. 135

АЛЬБИНЪ КРАЕВСКІЙ

Вѣдень

IV. Wiedener Hauptstrasse 51.

Першій народный дôмъ комісовый и предприемство посылкове поручае и достарчае

!!!ВСЬО!!!

чого лише хто схоче и що въ объемъ торговлѣ и промыслу входить.

Цѣнники на жадане высылае gratis. 120

Бюро оголошень и дневникôвъ

приймае

ОГОЛОШЕНЯ

до всѣхъ дневникôвъ

по цѣнахъ оригінальныхъ.

9

Поручае ся

торговлю винъ ЛЮДВИКА ШТАДТМІЛЛЬЕРА у Львовѣ.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского подъ зарядомъ В. И. Вебера.